

تعیین تاثیر بودجه ریزی بر مبنای عملکرد بر بهبود پاسخگویی در سازمان با نقش تعدیلگر رفتار نوآورانه

فریبا صلاحی (نویسنده مسئول)^۱، میترا کاسی^۲

^۱ استادیار گروه مدیریت صنعتی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران salahi_en@yahoo.com

^۲ کارشناسی ارشد، گروه مدیریت دولتی، واحد الکترونیکی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران mitra.kasi1350@gmail.com

چکیده

پاسخگویی به مقوله مسئولیت پذیری فرد، سازمان و کنشگران توسعه بر می‌گردد و می‌تواند به شکل گزارش‌دهی نتایج و دستاوردهای مسئولیت‌های پذیرفته شده بروز نماید. هدف از این تحقیق بررسی تاثیر بودجه ریزی بر مبنای عملکرد بر بهبود پاسخگویی در شرکت همراه اول با نقش تعدیلگر رفتار نوآورانه است، جامعه آماری این تحقیق کلیه کارکنان شرکت همراه اول در تهران به تعداد ۱۵۰۰ نفر است که حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران برابر با ۳۰۶ نفر به دست آمد، نمونه گیری به صورت تصادفی ساده بوده و ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسش نامه های بودجه ریزی بر مبنای عملکرد و رفتار نوآورانه بوده است. روایی پرسش نامه توسط نظر اساتید تایید و پایایی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ تایید شد، نتایج تحقیق مبتنی بر معادلات ساختاری نشان داد بودجه ریزی بر مبنای عملکرد با ضریب بار عاملی ۰,۳۵ بر بهبود پاسخگویی شرکت همراه اول تاثیر دارد، همچنین تاثیر مولفه رفتار نوآورانه و سه زیر مولفه تولید ایده، ارتقا ایده و تحقق ایده بر پاسخگویی مثبت است. بر اساس آنالیز آماری مبتنی بر معادلات ساختاری، فرضیه اصلی این تحقیق با عنوان بودجه ریزی بر مبنای عملکرد بر پاسخگویی سازمانی شرکت همراه اول با نقش تعدیلگر رفتار نوآورانه تاثیر دارد، تایید شد.

واژه‌های کلیدی

رفتار نوآورانه، بودجه ریزی بر مبنای عملکرد، پاسخگویی سازمانی.

۱. مقدمه

بودجه بر مبنای عملکرد عبارت است از بودجه‌ای که بر اساس وظایف، عملیات و پروژه‌هایی که سازمان‌های دولتی تصدی اجرای آن‌ها را بر عهده‌دارند، تنظیم می‌شود؛ و اجرای آن در دو بخش دولتی و خصوصی تفاوتی ندارد و با توجه به آزادی عمل بخش خصوصی، این روش فاقد دشواری‌های محاسباتی و پاسخگویی بخش دولتی می‌باشد. بر اساس نظر برخی از صاحب‌نظران، بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد روش یا مکانیزی است که به دنبال تقویت ارتباط میان صنایع تدارک شده برای بخش دولتی از یک سو و محصولات این بخش از سوی دیگر، با استفاده از اطلاعات عملیاتی رسمی است [۱]. از سوی دیگر در این روش بودجه‌ریزی، پیوند میان شاخص‌های عملکرد و تخصیص منابع نیز برقرار می‌شود. هرچند چنین پیوندهایی غالباً ضعیف هستند، ولی می‌توانند سیاست‌گذاری بودجه‌ای را تسهیل و نظارت قانون‌گذاری را بر نتایج و دستاوردهای مرتبط با مخارج عمومی افزایش دهند [۲]. صندوق بین‌المللی پول بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد را رویه و سازوکاری می‌داند که خواهان تقویت رابطه بین بودجه صرف شده در مؤسسات دولتی و نتایج خروجی حاصله، از طریق استفاده از اطلاعات عملکرد رسمی در تصمیم‌گیری راجع به تخصیص منابع است، اداره کل حسابداری ایالات متحده نیز بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد را مفهومی که اطلاعات عملکرد را به بودجه ارتباط می‌دهد، تعریف می‌کند [۱]. گرایش به نظام بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد در سراسر جهان روزبه‌روز در حال افزایش است. ایران نیز مانند سایر کشورها، نظام بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد را جهت بهبود برنامه‌ریزی و اصلاح فرایند مدیریت مالی خود پذیرفته است [۳]. بودجه بر مبنای عملکرد شبیه یک قرارداد پیمانکاری است. پیمانکار ابتدا شرح عملیات و خدمات خود را شرح می‌دهد و بر اساس صورت‌وضعیت و شرح هزینه‌ها و نتایج کار خود مبلغ خود را دریافت می‌کند یعنی در قبال عملیات انجام‌گرفته به پیمانکار وجه پرداخت می‌شود. در بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد رابطه دولت با دستگاه‌های اجرایی شبیه رابطه کارفرما با پیمانکار است [۴].

بحث پاسخگویی سازمانهای دولتی و غیردولتی زمانی که سازمانها طبق گسترده‌ای از خدمات را به اکثر مردم ارائه میدهند، از اهمیت دوچندانی برخوردار می‌شود. بر اساس نظرفریدو و همکاران [۵] پاسخگویی سازمان‌ها نسبت به افراد خدمت‌گیرنده حائز اهمیت است و سازمان باید در موارد قانون، مالی، عملکردی، دموکراتیک و اخلاقی به مشتریان و ذی‌نفعان پاسخگو باشد.

رسوخ و گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات در همه زمینه‌های زندگی انسان منجر به تغییر راه‌های ارتباطی افراد با جامعه، روش‌ها و رویه‌هایی شده است که جامعه یکایک افراد را در انجام کارهایشان سهیم می‌کند. به دلیل همین تغییرات، عصر حاضر را عصر «فناوری اطلاعات و ارتباطات» می‌نامند که در پی آن اجتماعات انسانی به جوامع علمی و شهروندان به کاربران شبکه‌های اطلاعاتی تبدیل شده‌اند [۶]. همه سازمان‌ها برای رشد و بقا، نیازمند اندیشه‌های نو، نظرات بدیع و به عبارتی، نوآوری هستند [۷]. نوآوری، بکارگیری توانایی‌های ذهنی برای ایجاد یک فکر یا مفهوم جدید است. رفتار نوآورانه، ایده‌های نو و بدیع را برای به رسمیت شناختن فرصت‌های جدید و بسیار مهم ایجاد می‌نماید. افراد احساسی در زمینه خلاقیت ضعیف‌تر هستند؛ چراکه ترجیح می‌دهند که کارهای خلاق خود را به جای سبک نوآورانه با سبک سازگاران اجرا کنند. از این رو و با توجه به موارد مذکور مطالعه و بررسی تاثیر بودجه‌ریزی بر مبنا عملکرد بر پاسخگویی سازمان با نقش تعدیلگر رفتار نوآورانه در شرکت همراه اول دارای اهمیت می‌باشد. از این‌رو سؤال اصلی آن است که آیا بودجه‌ریزی بر مبنا عملکرد با توجه به نقش تعدیلگر رفتار نوآورانه بر بهبود پاسخگویی شرکت همراه اول تاثیر دارد؟

۲. ادبیات پژوهش

دیدگاه‌ها، نظریه‌ها و تعریف‌های مختلفی از بودجه ارائه شده است تعریف‌ها تحت شرایط متفاوت سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جامعه و متأثر از نظریه‌های اقتصادی در مورد دولت بوده است و شاید علت اصلی آن کاربردهای متفاوت و خاصی است که از بودجه در زمان‌های مختلف شده است. بر این اساس از بین تعاریفی که از بودجه به عمل آمده است سه دسته عمده (۱) سیاسی (۲) اقتصادی و مالی (۳) برنامه‌ای و مدیریتی می‌توان اشاره کرد [۸]. بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد در ظاهر از سهولت کافی برخوردار است، ولی مرتبط ساختن نتایج و منابع در عمل کار ساده‌ای نیست، سیستم‌های مدیریت مالی و مدیریت عملکردی معمولاً به صورت جداگانه و به عنوان سیستم‌های موازی ایجاد می‌شوند که ممکن است با یکدیگر سازگار یا ناسازگار باشند و یا از سطوح مختلفی از سازگاری یا ناسازگاری برخوردار باشند. یکپارچه‌سازی مدیریت مالی و مدیریت عملکردی ممکن است بسیار دشوار باشد و اغلب رخ نمی‌دهد. محور اصلی بودجه بر مبنای عملکرد

بهبود عملکرد سازمان است که این امر نمایانگر تأکید بیش از حد بر گستردگی ناکارآمدی سازمان در تولید محصول و خدمات بخش عمومی است [۹].

برواری و همکاران پژوهشی با عنوان بررسی تأثیر بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد و سرمایه فکری بر نوآوری سازمانی در دانشگاه علوم پزشکی ارومیه انجام دادند. جامعه آماری در تحقیق آن کلیه کارکنان دانشگاه علوم پزشکی ارومیه بود، نتایج آن تحقیق نشان داد که بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد و سرمایه فکری بر نوآوری سازمانی در دانشگاه علوم پزشکی ارومیه تأثیر دارد [۱۰]. محمدی و همکاران در تحقیق خود به مقایسه تاثیر پذیری عملکرد مالی از شیوه های بودجه ریزی در شرکت گاز تهران پرداختند. در تحقیق «ان دو شیوه بودجه ریزی، شامل بودجه ریزی بر مبنای صفر و بودجه ریزی بر مبنای عملکرد مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. بر اساس نتایج حاصل از تحقیق آنان، بودجه ریزی بر مبنای عملکرد تأثیر بیشتر و مثبت تری بر عملکرد مالی سازمان دارد [۱۱]. طالب نیا و محمودی در مقاله‌ای تحت عنوان "بررسی مشکلات پیاده‌سازی بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد در سازمان‌های دولتی و ارائه راهکارهای لازم جهت کاهش موانع" به مشکلات و موانع پیاده‌سازی بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد پرداختند که عوامل فردی، محیطی و فنی و فرایندی مورد بررسی قرار گرفتند [۱۲]. مرادی و راوند در مقاله دیگری تحت عنوان الزامات و موانع بودجه‌ریزی عملیاتی سازمان‌ها بر اساس مدل سه عاملی مورد مطالعه: شرکت برق منطقه‌ای تهران" سه عامل اختیار، پذیرش و توانایی را مورد بررسی قرار دادند که بر اساس نتایج آزمون، از بین متغیرهای اصلی، بازدارندگی عامل توانایی، در بیشترین میزان است [۱۳].

احتشامی پور و همکاران در تحقیق خود به بررسی تاثیر رفتار نوآورانه بر پاسخگویی سازمانی در شرکت نفت و گاز غرب پرداختند، نتایج تحقیق آنان نشان داد که بین رفتار نوآورانه با پاسخگویی سازمانی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین مطالعه تاثیر متغیرهای میانجی در ارتباط بین دو مولفه رفتار نوآورانه و پاسخگویی سازمانی نشان داد که مولفه مدیریت دانش می‌تواند در بین ارتباط این دو مولفه نقش میانجی را داشته باشد [۱۴]. میکائیلی و همکاران در تحقیقی به تاثیر بالندگی سازمانی بر پاسخگویی سازمانی پرداختند. جامعه آماری ۴۰۰ نفر، شامل اعضای هیات علمی دانشگاه‌های آزاد و دولتی شهر تهران و کارکنان سازمان هواشناسی کشور بود که نمونه تحقیق با استفاده از جدول مورگان ۱۹۶ نفر انتخاب گردید. ابزار پژوهش شامل مطالعات کتابخانه‌ای و پرسشنامه بود. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که بالندگی بر پاسخگویی سازمانی در سازمان هواشناسی کشور تاثیر دارد [۱۵].

کرامر و همکاران تحقیقی با عنوان "سیاست‌های تعالی منابع انسانی و پاسخگویی سازمان تعدیل اثرات زمینه‌های اقتصادی و نهادی" انجام دادند. تحقیق آنان علاوه بر اثبات رابطه مثبت معنادار پاسخگویی سازمان با تعالی منابع انسانی نشان داد که منابع انسانی در حل مسائل جهانی شدن نقش پیشگیرانه ایفا می‌کند. این امر تغییر ایجاد می‌کند و توانایی افراد را برای یادگیری و همکاری افزایش می‌دهد، همچنین تنوع، ابهام و پیچیدگی را کنترل می‌نماید [۷]. مارتینز و همکاران در تحقیقی با عنوان "رابطه بین بودجه ریزی بر مبنای عملکرد ظرفیت جذب دانش و تعالی منابع انسانی با نوآوری: اثرات میانجی بر شرکت‌های صنعتی" به تاثیر سه مولفه بر نوآوری سازمانی پرداختند. جامعه آماری آنان کارکنان یک شرکت صنعتی در کشور آلمان بود. نتایج حاصل از تحقیق آنان نشان داد که بین هر سه مولفه بودجه ریزی بر مبنای عملکرد، ظرفیت جذب دانش و تعالی منابع انسانی با نوآوری رابطه مثبت و معنادار وجود دارد، بررسی ضرایب همبستگی نشان داد که تعالی منابع انسانی بیشترین رابطه مثبت و معنادار را با نوآوری دارد [۱۶]. بررسی مولفه‌های مختلف با تاکید بر نقش میانجی پاسخگویی سازمان در تحقیق سینگ و همکاران با عنوان "نوآوری سبز و عملکرد محیطی: نقش رهبری تحول‌آفرین و پاسخگویی سازمان" مورد مطالعه قرار گرفت. در تحقیق آنان، نوآوری از جنبه‌های رعایت محیط‌زیست در صنایع مختلف بررسی گردید. نتیجه تحقیق آنان حاکی از این بود که هم پاسخگویی سازمان و هم رهبری تحول‌آفرین نقش میانجی در رابطه بین نوآوری سبز و عملکرد محیطی دارند [۱۷].

کرینو و ادوارد در مقاله دیگری تحت عنوان "موانع استقرار بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد" به مطالعه توصیفی داده‌های مورد نیاز طریق پرسش‌نامه برای شناسایی موانع در شش محور نیروی انسانی، سیستم مدیریت مالی، سیستم اطلاعات مالی، ساختار سازمانی، سیستم ارزیابی عملکرد و الزامات قانونی پرداختند که این مطالعه نشان داد که بین شاخص‌های سیستم اطلاعات مالی، سیستم ارزیابی عملکرد، سیستم مدیریت مالی، ساختار سازمانی، نیروی انسانی و الزامات قانونی با عدم استقرار بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد همبستگی وجود دارد [۱۸]. در تحقیق تیمزو و همکاران، مطالعه همبستگی روابط بین خلاقیت و رفتار نوآورانه با پاسخگویی سازمان انجام پذیرفت، نتایج

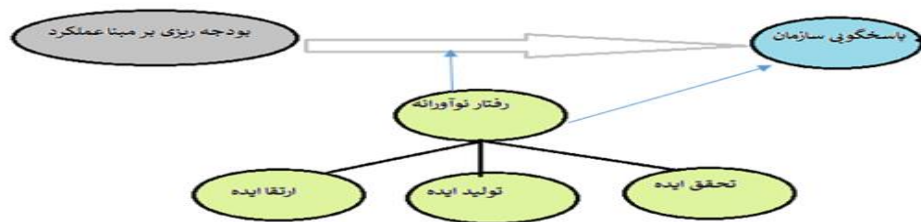
تحقیق آنان که در یک موسسه مالی ژاپن انجام گرفته بود نشان داد که بین دو مولفه خلاقیت و نوآوری با پاسخگویی سازمان رابطه معنادار وجود دارد [۱۹]. سینتانو و و همکاران در مقاله تحت عنوان "موانع موجود در استقرار سیستم بودجه‌ریزی عملیاتی از دیدگاه مدیران و مسئولان مالی بیمارستان‌های کشور ایتالیا" پرداختند که یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد، کمبود متخصصانی که بتواند بهای تمام‌شده پروژه‌ها را حساب کند، نبود انگیزه‌ها و تشویق‌های لازم در زمینه استقرار بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد و کمبود منابع مالی برای استقرار بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد به ترتیب از مهم‌ترین موانع، فردی، سازمانی و محیطی در زمینه استقرار سیستم بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد از دیدگاه مدیران و مسئولان مالی بود [۲۰].

۳. روش پژوهش

پژوهش حاضر از حیث نحوه اجرا توصیفی پیمایشی است. از نظر هدف، کاربردی است، و از لحاظ نوع داده‌ها کمی و از حیث بررسی روابط علی بین متغیرها از روش علی استفاده شده است. در این تحقیق بر اساس استراتژی موردنظر از شیوه‌های گردآوری داده‌ها، نظیر پرسش‌نامه و اسناد و مدارک بهره گرفته شده است. جامعه آماری این تحقیق حاضر شامل کلیه کارکنان اداری شرکت همراه اول در تهران می‌باشند. که تعداد آن‌ها ۱۵۰۰ نفر و محدود و معین می‌باشد و برای تعیین تعداد نمونه از فرمول کوکران به صورت تصادفی ساده با تعداد ۳۰۶ نفر استفاده شده است.

۳.۱. مدل ساختاری پژوهش

در این پژوهش بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد متغیر مستقل و تاثیر گزار است، رفتار نوآورانه نقش متغیر تعدیلگر را دارد و متغیر پاسخگویی سازمانی متغیر وابسته و تاثیرپذیر است. مدل مفهومی در شکل ۱ نشان داده شده است.

شکل ۱. مدل مفهومی

۳.۲. اهداف پژوهش

هدف اصلی:

تعیین تاثیر بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد بر بهبود پاسخگویی با نقش تعدیلگر رفتار نوآورانه در شرکت همراه اول

اهداف فرعی:

تعیین تاثیر بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد بر بهبود پاسخگویی در شرکت همراه اول

تعیین تاثیر رفتار نوآورانه بر بهبود پاسخگویی در شرکت همراه اول

تعیین تاثیر تولید ایده بر بهبود پاسخگویی در شرکت همراه اول

تعیین تاثیر تحقق ایده بر بهبود پاسخگویی در شرکت همراه اول

تعیین تاثیر ارتقا ایده بر بهبود پاسخگویی در شرکت همراه اول

۳.۲. فرضیه های پژوهش

فرضیه اصلی:

بودجه ریزی بر مینا عملکرد با نقش تعدیلگر رفتار نوآورانه بر بهبود پاسخگویی در شرکت همراه اول تاثیر دارد.

فرضیه های فرعی:

بودجه ریزی بر مینا عملکرد بر بهبود پاسخگویی در شرکت همراه اول تاثیر دارد.

رفتار نوآورانه بر بهبود پاسخگویی در شرکت همراه اول تاثیر دارد.

تولید ایده بر بهبود پاسخگویی در شرکت همراه اول تاثیر دارد.

تحقق ایده بر بهبود پاسخگویی در شرکت همراه اول تاثیر دارد.

رتقا ایده بر بهبود پاسخگویی در شرکت همراه اول تاثیر دارد.

۴. یافته های پژوهش

در مدل سازی مسیری ساختاری لازم است پس از بررسی و آزمون فرضیات، شاخص های کیفیت مدلهای برآورد شده مورد واکاوی قرار گیرد. در مدل سازی مسیری ساختاری سه دسته شاخص برازش مشتمل بر شاخصهای برازش مدل های بیرونی، شاخص های برازش مدل های درونی و شاخص های برازش کل مدل وجود دارد. برای ارزیابی پایایی از شاخصهای تک بعدی بودن مثل آلفای کرونباخ و پایایی مرکب و برای ارزیابی روایی از شاخص روایی همگرا استفاده می شود. اگر آلفای کرونباخ یک بلوک بزرگتر از ۰/۷ باشد، بلوک تک بعدی است. با توجه به اینکه آلفای کرونباخ برآورد سختگیرانه تری از پایایی سازگاری درونی متغیرهای مکنون (آلفا) ارائه میدهد، در مدلهای مسیری ساختاری از یک سنجی دیگر به نام پایایی پایایی مرکب استفاده میشود وقتی این مقدار بیشتر از ۰/۷ است، آن بلوک تک بعدی است. برای ارزیابی روایی مدل از روایی همگرا استفاده میشود. روایی همگرا به این معنا است که مجموعه معرفها، سازه ی اصلی را تبیین می کنند. شاخص های برازش مدل در جدول ۱ نشان داده شده است.

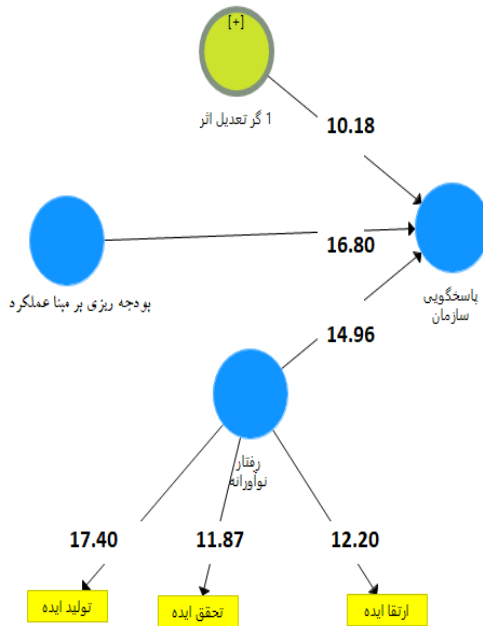
جدول ۱. ارزیابی شاخص های مدل درونی، بیرونی فرضیه های تحقیق

متغیر	r^2	Q^2	COM	AVE
بودجه ریزی بر مینا عملکرد	-----	۰/۶۲۴	۰/۷۰۳	۰/۵۲۴
رفتار نوآورانه	-----	۰/۶۲۳	۰/۷۶۵	۰/۶۳۳
پاسخ گویی سازمان	۰/۵۱۲	۰/۶۷۱	۰/۷۱	۰/۵۷۱

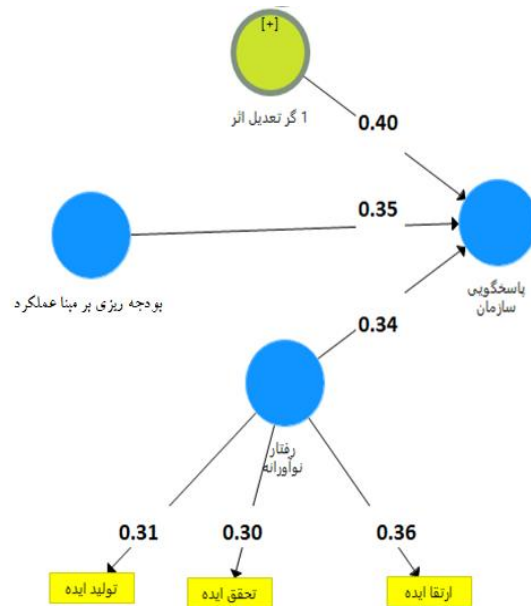
با توجه به اینکه مقدار آلفای کرونباخ تمام متغیرها بالاتر از ۰/۷ میباشد، بنابراین میتوان گفت که تمام متغیرهای مکنون مدل، تک بعدی هستند. همچنین مقادیر پایایی مرکب برای تمام بلوکهای مدل بیشتر یا تقریباً برابر ۰/۷ میباشد. بنابراین بلوکهای مدل از پایایی مرکب لازم برخوردارند. همان طور که در جدول بالا مشاهده می شود مقدار AVE برای متغیرهای مکنون بالاتر از ۰.۵ است. بنابراین می توان گفت که روایی همگرا مدلهای اندازه گیری مطلوب می باشد.

شاخص R^2 نیز نشان می دهد که متغیرهای پیشبین تا حد بالایی توانسته اند متغیرهای وابسته را پیشبینی کنند. به عبارتی مقادیر ارتباط پیشبین نیز نشان میدهند که هیچ یک از آنها صفر نبوده و این به معنای وجود ارتباط پیشبین میباشد. متغیر Q نیز بالاتر از صفر می باشد، که نشان می دهد متغیرهای مستقل دارای ارتباط پیش بین هستند.

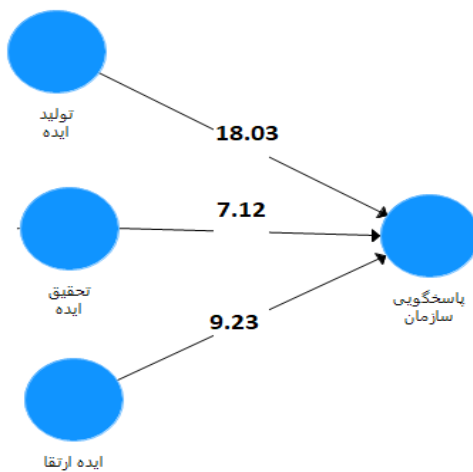
در این تحقیق از چهار معیار اساسی ضریب تعیین، ضریب مسیر، اثرات کل، مستقیم و غیرمستقیم و ارتباط پیشبین برای ارزیابی این مدل استفاده شده است. برآورد مدل بر اساس بار عاملی و ضرایب معناداری برای فرضیه های اصلی و فرعی تحقیق در شکل ۲ تا ۵ آورده شده است.

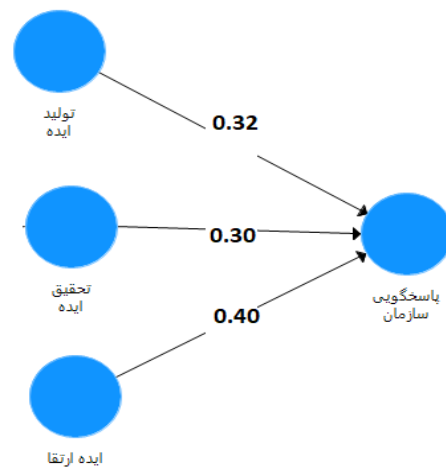
شکل ۳. ضرایب معنا دار T مدل برآورد شده

شکل ۲. ضرایب بار عاملی مدل برآورد شده

شکل ۵. ضرایب معنا دار T فرضیه های فرعی تحقیق

شکل ۴. ضرایب بار عاملی مدل برآورد شده فرضیه های فرعی تحقیق

۱.۴. آزمون فرضیه های تحقیق

- آزمون فرضیه های فرعی تحقیق

با توجه به ضرایب بار عاملی در شکل ۲ و همچنین ضرایب معنا داری در شکل ۳ می توان گفت تاثیر بودجه ریزی بر مبنای عملکرد بر پاسخگویی سازمانی مثبت بوده و آماره t آن برابر با ۱۶,۸۰ ، بزرگتر از مقدار بحرانی است (۱/۹۶). و همچنین ضریب اثر بار عاملی با مقدار ۰,۳۵ درصد، لذا فرض صفر رد شده و در نتیجه ادعای مطرح شده تایید می گردد بنابراین هرچقدر که در سازمان بودجه ریزی بر مبنای عملکرد را به شکل مطلوب انجام دهد، باعث بهبود فرایند پاسخگویی در سازمان خواهد شد. نتایج در جدول شماره ۲ نشان داده شده است.

همچنین با توجه به اینکه ضریب مسیر فرضیه تاثیر رفتار نوآورانه بر پاسخگویی سازمانی مثبت و آماره t آن برابر با ۱۴,۹۶، بزرگتر از مقدار بحرانی است (۱/۹۶). و ضریب اثر بار عاملی با مقدار ۰,۳۴ درصد، لذا فرض صفر رد شده و در نتیجه ادعای مطرح شده تایید می گردد. با توجه به اینکه ضریب مسیر فرضیه تاثیر رفتار نوآورانه بر پاسخگویی سازمانی مثبت و آماره t آن برابر با ۱۴,۹۶، بزرگتر از مقدار بحرانی است (۱/۹۶). و ضریب اثر بار عاملی با مقدار ۰,۳۴ درصد، لذا فرض صفر رد شده و در نتیجه ادعای مطرح شده تایید می گردد. با توجه به اینکه ضریب مسیر فرضیه تاثیر تحقق ایده بر پاسخگویی سازمانی مثبت و آماره t آن برابر با ۷,۱۲۰، بزرگتر از مقدار بحرانی است (۱/۹۶). و ضریب اثر بار عاملی با مقدار ۰,۳۰ درصد، لذا فرض صفر رد شده و در نتیجه ادعای مطرح شده تایید می گردد. با توجه به اینکه ضریب مسیر فرضیه تاثیر ارتقا ایده بر پاسخگویی سازمانی مثبت و آماره t آن برابر با ۹,۲۳، بزرگتر از مقدار بحرانی است (۱/۹۶). و ضریب اثر بار عاملی با مقدار ۰,۴۰ درصد، لذا فرض صفر رد شده و در نتیجه ادعای مطرح شده تایید می گردد و در مجموع می توان گفت ارتقا ایده بر پاسخگویی سازمان تاثیر دارد. نتایج در جداول شماره ۳ الی ۶ نشان داده شده است.

جدول ۲. آزمون فرضیه فرعی ۱

فرضیه	متغیر مستقل	متغیر وابسته	اثر مستقیم	اثر غیر مستقیم	اثر کل	مقدار t	نتیجه
فرعی ۱	بودجه ریزی بر مبنا عملکرد	پاسخگویی سازمان	۰,۳۵	---	۰,۳۵	۱۶,۸۰	تایید فرضیه

جدول ۳. آزمون فرضیه فرعی ۲

فرضیه	متغیر مستقل	متغیر وابسته	اثر مستقیم	اثر غیر مستقیم	اثر کل	مقدار t	نتیجه
فرعی ۲	رفتار نوآورانه	پاسخگویی سازمان	۰,۳۴	---	۰,۳۴	۱۴,۹۶	تایید فرضیه

جدول ۴. آزمون فرضیه فرعی ۳

فرضیه	متغیر مستقل	متغیر وابسته	اثر مستقیم	اثر غیر مستقیم	اثر کل	مقدار t	نتیجه
فرعی ۳	تولید ایده	پاسخگویی سازمان	۰,۳۲	---	۰,۳۲	۱۸,۰۳	تایید فرضیه

جدول ۵. آزمون فرضیه فرعی ۴

فرضیه	متغیر مستقل	متغیر وابسته	اثر مستقیم	اثر غیر مستقیم	اثر کل	مقدار t	نتیجه
فرعی ۵	تحقق ایده	پاسخگویی سازمان	۰,۳۰	---	۰,۳۰	۷,۱۲	تایید فرضیه

جدول ۶. آزمون فرضیه فرعی ۵

فرضیه	متغیر مستقل	متغیر وابسته	اثر مستقیم	اثر غیر مستقیم	اثر کل	مقدار t	نتیجه
فرعی ۵	ارتقا ایده	پاسخگویی سازمان	۰,۴۰	---	۰,۴۰	9.23	تایید فرضیه

• آزمون فرضیه اصلی تحقیق

با توجه به اینکه ضریب مسیر فرضیه تاثیر بودجه ریزی بر مبنا عملکرد با نقش تعدیلگر رفتار نوآورانه بر پاسخگویی سازمانی مثبت و آماره t آن برابر با ۱۰,۱۸ بزرگتر از مقدار بحرانی است (۱/۹۶). و همچنین با توجه به ضریب اثر بار عاملی با مقدار ۰,۴۰ درصد، لذا فرض صفر رد شده و در نتیجه ادعای مطرح شده تایید می گردد و در مجموع می توان گفت بودجه ریزی بر مبنا عملکرد با نقش تعدیلگر رفتار نوآورانه بر پاسخگویی سازمان تاثیر دارد. بنابراین هرچقدر که در بودجه ریزی بر مبنا عملکرد با نقش تعدیلگر رفتار نوآورانه به شکل مطلوب انجام دهد، باعث بهبود فرایند پاسخگویی در سازمان خواهد شد. نتایج در جدول شماره ۷ نشان داده شده است.

جدول ۷. آزمون فرضیه اصلی

فرضیه	متغیر مستقل	متغیر تعدیلگر	متغیر وابسته	اثر کل	مقدار t	نتیجه
اصلی	بودجه ریزی بر مبنای عملکرد	رفتار نوآورانه	پاسخگویی سازمان	۰,۴۰	۱۰,۱۸	تایید فرضیه

۵. نتیجه گیری

بر اساس نتیجه فرضیه اصلی تحقیق می توان گفت بودجه ریزی بر مبنای عملکرد با نقش تعدیلگر رفتار نوآورانه بر پاسخگویی سازمان تاثیر دارد. مقایسه تاثیر مستقیم دو متغیر بودجه ریزی بر مبنای عملکرد و رفتار نوآورانه بر بهبود پاسخگویی نشان می دهد، که ضریب اثر در حالت نقش تعدیلگر بیشتر از حالت تاثیر مستقیم متغیرها می باشد، نتایج این فرضیه نشان می دهد، اگر شرکت همراه اول بودجه ریزی خود را بر مبنای عملکرد انجام دهد و از طرفی بر روی انجام رفتار نوآورانه بین کارکنان تاکید کند پاسخگویی سازمانی بهبود خواهد یافت. عامل اصلی تاثیر معنا دار بودجه ریزی بر مبنای عملکرد بر پاسخگویی سازمانی را میتوان نقش بوجه ریزی بر مبنای عملکرد بر تخصیص منابع بر اساس وظایف دانست. نیروی انسانی زمانی که متوجه گردد بر اساس وظایف محوله، بودجه تقسیم شده است، نسبت به پاسخگویی سازمان و مولفه های آن بی تفاوت نخواهد بود، و باعث افزایش پاسخگویی سازمانی می گردد، بودجه ریزی بر مبنای عملکرد زمانی موفق خواهد بود که پیوند میان شاخص های عملکرد و تخصیص منابع نیز برقرار شود. همچنین رفتار نوآورانه به مثابه فرایندی است که با دو عمل خلاقانه ای خلق ایده و شناخت فرصت شروع می شود، در عمل اول شخص، بینش خود را در مورد مسئله ای جدید، گسترش می دهد. هنگامی که فرصت شناسایی شد، فکر باید به سمتی شکل گیرد که بتواند توسط تصمیم گیرندگانی که نیاز به پاسخ به سؤالات متعددی دارند، ارزیابی شود. تنها افراد خلاق و باهوش قادر به ارائه ایده های نوآورانه هستند، نوآوری برآمد فرایند خلاقیت است و شناختن و اجرای یک ایده جدید را شامل می شود که باعث افزایش پاسخگویی سازمانی می گردد. بهمن آرامش، قدرت الله طالب نیا، حسین ازوجی، (۱۴۰۰) بررسی رابطه ی بین عملکرد زیست محیطی و عملکرد مالی، نشریه پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، (3)، 1، 149-174.

منابع

منابع

- [2] علی پناهی. ۱۳۹۸. درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور. تهران: دفتر مطالعات برنامه و بودجه مجلس.
- [3] بهمن آرامش، قدرت الله طالب نیا، حسین ازوجی، (۱۴۰۰) بررسی رابطه ی بین عملکرد زیست محیطی و عملکرد مالی، نشریه پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، (3)، 1، 149-174.
- [4] زاهدی شمس السادات، امیرخانی طیبه. طراحی مدل پیاده سازی بودجه ریزی بر مبنای عملکرد با رویکرد پویایی سیستم.
- [8] محمد رستمی. (۱۴۰۰). شناسایی موانع اجرایی بودجه ریزی عملیاتی در گمرک جمهوری اسلامی ایران بر اساس مدل شه، پایان نامه کارشناسی ارشد.
- [9] علی پناهی. (۱۳۹۹). بودجه ریزی عملیاتی، مفاهیم و الزامات. جزوه آموزشی دفتر مطالعات و برنامه و بودجه مرکز پژوهش های مجلس.
- [10] جواد برداری، منا رحیمی، کریم اقبالی. (1401). بودجه ریزی عملیاتی و رابطه آن با حسابرسی عملیاتی. انتشارات دیوان محاسبات، دانش حسابرسی شماره ۳۹.
- [11] جواد برداری، منا رحیمی، کریم اقبالی. (1401). بودجه ریزی عملیاتی و رابطه آن با حسابرسی عملیاتی. انتشارات دیوان محاسبات، دانش حسابرسی شماره ۳۹.

[12] سجاد محمدی، یاسر غریبی، احسان کرامتی. (۱۴۰۰). تدوین بودجه عملیاتی برای دستگاههای اجرائی استان کرمان. اولین کنفرانس بین المللی بودجه ریزی عملیاتی، تهران.

[13] فاطمه طالب نیا، علی ریمی، شهبانو جوزی (۱۴۰۰) بررسی معیارهای عملکرد مالی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دانش و پژوهش حسابداری، سال دهم، شماره ۳۹

[14] حسین احتشامی پور، قادر توان، صفورا کاظمی (۱۴۰۱) زیبایی تأثیر عملکرد مالی و خصوصی سازی بر کارایی فنی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه علمی پژوهشی مدیریت دارایی و تأمین مالی، سال دوم، شماره سوم، ص ۹۳-۱۰۸

[15] محسن میکائیلی، لیلا امیدی، سبحان منتجبی (۱۴۰۰) رتبه بندی و ارزیابی عملکرد مالی شرکت های صنایع منتخب بورس اوراق بهادار تهران با استفاده از مدل ترکیبی فازی-AHP-ویکورا؛ مطالعه موردی: شرکت های صنایع دارویی، فلزات اساسی و خودرو و قطعات، دانش حسابداری، سال پانزدهم، شماره ۶۰، ص ۴۶-۲۵

[1] Rabison, T., Brombi,D. ,&Hill,R. (2019) .Doing well while doing good revisited :A study of socially responsible firms' short-term versus long- term performance. *Managerial Finance*, 31(8), 33-46.

[5] Frido , I.J.and Paularj, A.(2019), "Partial least squares approach to structural equation modeling", in Marcoulides,G.A.(Ed), *Modern Methods for Business Research*,Lawrence Erlbaum Associates,Mahwah,NJ,pp.295-336

[6] Denhat .H; (2021), The mediating effect of financial performance on the relationship between social responsibility and ownership structure, *Future Business Journal*,p1-12

[7] Campbell, J. and Sankaran ,J.(2019), "An inductive Framework for enhancing Supply chain integration" *International Journal of Production Research*, Vol.42 No. 1, 16,pp.51-88

[16] Martins , P; (2021),Corporate social responsibility and Corporate Fanancial performance: The intervening Effect of social capital

[17] SING -Gil,E; Manzano,M; Fernandez,J;(2021), Investigating the relationship between corporate socialresponsibility and earnings management: Evidence from Spain, *BRQ Business Research Quarterly*, p1-11

[18] Krinood ,D, Edvard ,K(2019), Do constraint on Financial and Operating Leverage affect The Performance of Islamic equity Portfolios?, *Pacific-Basin Finance journal*,

[19] Timzoo ,M; Fernandez,J; (2021), Investigating the relationship between corporate socialresponsibility and earnings management: Evidence from Spain, BRQ Business Research Quarterly, p1-11

[20] Sninato ,B, Diaz,D, Crotto,F, Rancati,E(2019) , Exploring corporate social responsibility and financial performance through stakeholder theory in the tourism industries, Tourism Management,173-188